

**UCHWAŁA NR 253/XXXIII/17
RADY GMINY NOWA RUDA**

z dnia 18 kwietnia 2017 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Nowa Ruda na lata 2017-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz 1390), **Rada Gminy Nowa Ruda uchwala, co następuje:**

§ 1. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowa Ruda na lata 2017-2020, w brzmieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowa Ruda.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Nierodka

Załącznik
do Uchwały Nr 253/XXXIII/17
Rady Gminy w Nowej Rudzie
z dnia 18 kwietnia 2017 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE NOWA RUDA
NA LATA 2017 – 2020**

Nowa Ruda 2017

Spis treści

Spis treści.....	3
Wstęp.....	4
1.Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie	5
2.Przemoc w ujęciu teoretycznym.....	5
3.Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Nowa Ruda.....	11
4.Realizatorzy i adresaci programu.....	15
5.Cele i założenia programu.....	16
6.Zagrożenia w realizacji programu.....	18
7.Monitorowanie.....	19

Wstęp

Przemoc i agresja jako formy zachowań społecznych towarzyszyły człowiekowi od zawsze we wszystkich kulturach i religiach, jednak w ostatnich latach można zaobserwować znaczne nasilenie zachowań związanych z przemocą - w różnej postaci i w różnych środowiskach. Sytuacje przemocowe znajdujemy każdego dnia w środkach masowego przekazu. Przeróżający jest fakt, że stały się one często tematem wiodącym w licznych programach telewizyjnych, filmach, grach komputerowych, dlatego też przekaz trafia do osób z różnych grup społecznych, o różnym wykształceniu i wieku. We współczesnym świecie przemoc uważana jest jako towar, traktowana jako rozrywka, zabawa, może dlatego tak trudno jest skutecznie przeciwdziałać temu zjawisku w skali całego społeczeństwa.

Rodzina jest istotnym komponentem całego wychowującego społeczeństwa, specyfiką tego środowiska jest to, że na stosunkowo małej przestrzeni kumulują się różne zjawiska, sytuacje społeczne, interpersonalne, psychologiczne. Prywatny i na ogół zamknięty charakter tego środowiska powoduje, że każdy bez większych ograniczeń ma szansę wyzwoić swoje prawdziwe „id”, aby odreagować sukcesy oraz porażki. Odnosi się wrażenie, iż to m.in. z tych powodów postawy przemocy w rodzinie mogą potencjalnie ujawniać się z dodatkową siłą, a nawet gwałtownością¹.

Przemoc domowa jest zjawiskiem wieloaspektowym i bardzo złożonym, rozpatrywać ją można na kilku płaszczyznach: psychologicznej, prawnej, moralnej i społecznej. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problemem społeczny, wobec którego niezbędne jest tworzenie sieci wsparcia złożonej z osób profesjonalnie pomagających: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy, ratowników medycznych.

Celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowa Ruda na lata 2017 - 2020 jest przeciwdziałanie przemocy, zintegrowanie działań na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

¹ A. Olubiński, *Praca socjalna. Aspekty humanistyczne i pedagogiczne*, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2004, s. 166-167.

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020 został opracowany zgodnie z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78. poz. 483 z późn. zm.);
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390);
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r., poz. 487, z późn. zm.);
- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r., poz. 930 z późn. zm.);
- ustawą z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016r., poz. 1749 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017r. poz. 682),
- ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r. poz.446 z późn. zm.),
- uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. z 09.06.2014r., poz.445).

2. Przemoc w ujęciu teoretycznym

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy przemocy są tak jednoznaczne, że nie budzą żadnych wątpliwości, zaś w innych bardziej złożonych wydaje się wręcz niezbędne określenie przejrzystych kryteriów oceny.

Zgodnie z art. 2 ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dn. 29 lipca 2005r., przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,

powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne.

Wśród kryteriów pozwalających rozróżnić przemoc od innych form ludzkich działań i zaniechań wymienia się:

- intencjonalność sprawcy (motywacje są zazwyczaj niemożliwe do sprawdzenia);
- celowość działania sprawcy (nie są to przypadkowe działania czy będące zbiegiem nieszczęśliwych wypadków, lecz zaplanowane);
- zachowania krzywdzące drugą osobę, ich typy rodzaje i formy
- relacja władzy czy autorytetu służąca uwodzeniu i budowaniu patologicznej mocy (a nie partnerstwo czy opieka);
- konsekwencje u ofiary w różnych sferach jej życia i ich wiele form np.: zewnętrzne – wewnętrzne, ostre i krótkoterminowe – długoterminowe;
- łamanie prawa oraz społecznie konstruktywnych norm i zasad dotyczących kontaktów międzyludzkich, odwoływanie się do norm „z pogranicza”, a nie do prawa
- używanie i odwoływanie się do destrukcyjnych i patologicznych mitów danego środowiska
- dynamika (narastanie) przemocy i jej procesy².

Osobą doznającą przemocy w rodzinie może być każdy jednak najczęściej dotyka ona:

- **współmałżonków (partnerów)**
- **dzieci**
- **osoby starsze**
- **osoby chore, niepełnosprawne**
- **rodzeństwo**

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, ma na celu zadanie bólu fizycznego osobie wbrew jej woli. Do czynnych form przemocy fizycznej możemy zaliczyć m.in. bicie, kopanie, szarpanie,

² A. Niesporek, R. Szarfenberg, *Rodziny z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których występuje przemoc* [w:] R. Szarfenberg (red.), *Krajowy Raport Badawczy*, Wrzos, Warszawa 2011, s. 225.

duszenie, okaleczenia, oparzenia. Natomiast bierna przemoc fizyczna obejmuje różnego rodzaju zakazy np.: zakaz opuszczenia domu, chodzenia, mówienia.

Przemoc psychiczna to każde zachowanie mające na celu umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie u niej strachu, pozbawienie poczucia bezpieczeństwa oraz kontroli nad własnym życiem. Przemoc psychiczna obejmuje m.in.: izolację, groźby, kontrolowanie, ośmieszanie, wyzwiska, poniżanie, ciągle niepokojenie, ograniczanie kontaktów.

Przemoc seksualna to zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawienie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem³.

Ten rodzaj przemocy obejmuje m.in.: zgwałcenie i wszelkie jego formy, tzn. inne czynności seksualne, kazirodztwo, ekshibicjonizm, zmuszanie do oglądania pornografii, przyglądania się stosunkom seksualnym czy zmuszanie do prostytucji⁴

Przemoc ekonomiczna jest to zachowanie zmierzające do uzależnienia finansowego od sprawcy poprzez kontrolowanie wydatków, odbieranie zarobionych pieniędzy bądź też uniemożliwienie pracy zarobkowej⁵.

Zaniedbanie jest naruszeniem obowiązku do opieki ze strony bliskich zawiera się tu m.in.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokojenia niezbędnych potrzeb (kuchni, łazienki, łóżka itp.).

Przemoc ma najczęściej charakter cykliczny, składający się z następujących po sobie faz wśród, których wyróżniamy:

Fazę narastania napięcia polegającą na stopniowym wzroście napięcia pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy. Osoba stosująca przemoc w tej fazie zazwyczaj staje się bardziej poirytowana, rozdrażniona, a jej zachowanie na tym etapie zagraża bezpieczeństwu

³ J. Różyńska, Przemoc wobec kobiet w rodzinie. Niezbędnik pracownika socjalnego, Wydawnictwo CPK, Warszawa 2007, s. 25.

⁴ K. Marzec-Holka, Nie będziesz bił dziecka swego! Studium z zakresu profilaktyki społecznej, Bydgoszcz 1996, s. 23.

⁵ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/wybrane-informacje-i-artykuly/4045-formy-przemocy>

emocjonalnemu ofiary. W tej fazie może dochodzić do mniejszych aktów przemocy fizycznej. Z kolei osoba doznająca przemocy przewiduje nadchodzący atak i stara się nie wywoływać sytuacji konfliktowych, przyjmuje postawę wycofującą, zaznacza się u niej napięcie, mogą wystąpić dolegliwości somatyczne (ból głowy, żołądka, utrata apetytu). W fazie napięcia ofiary zaczynają szukać pomocy u rodziny, przyjaciół czy w instytucjach publicznych.

Fazę gwałtownej przemocy, w której następuje eskalacja przemocy. Sprawca zachowuje się bardzo gwałtownie, wpada w szal, akty przemocy fizycznej mogą zagrażać zdrowiu i życiu osoby doznającej przemocy. Warto podkreślić, że wybuch przemocy może być wywołany czymś banalnym. Zdarza się, że ofiara w sposób świadomy bądź nieświadomy prowokuje sprawcę, aby nie musiała żyć dalej w poczuciu zagrożenia. Skutki przemocy fizycznej mogą być różne, począwszy od obrażeń zewnętrznych po obrażenia wewnętrzne, a w skrajnych przypadkach mogą doprowadzić do śmierci.

Fazę skruchy (miodowego miesiąca), w której sprawca zaprzecza temu co się stało, składa obietnice poprawy, wzmacniane często zachowaniami niewerbalnymi np.: przynoszeniem kwiatów, prezentów, pomocą w pracach domowych. Tego typu zachowania powodują, że osoba doznająca przemocy ma nadzieję i wierzy w zmianę zachowania. Okres tej fazy przemija i powtórnie dochodzi do narastania napięcia, co rozpoczyna nowy cykl przemocy⁶.

Czynniki mogące zwiększać prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy domowej

W obraz osoby doświadczającej przemocy wpisany jest charakterystyczny sposób funkcjonowania, wynikający przede wszystkim z poziomu zależności od osoby stosującej przemoc. Specyfiką przemocy w rodzinie są problemy współistniejące takie jak: normy społeczne i kulturowe, przyzwolenie społeczne, nadużywanie środków psychoaktywnych przez którąś ze stron, współzależnienie osoby poszkodowanej, zespół stresu pourazowego u ofiar, zaburzenia osobowości i choroby psychiczne.

Czynniki te możemy podzielić na:

zniewalające – są to siły i procesy, które będą sprzyjały pojawianiu się lub utrwalaniu przemocy, możemy do nich zaliczyć:

- mity i stereotypy podtrzymujące przemoc,

⁶ K. Stanek, *Praca socjalna osobą lub rodziną z problemem przemocy*, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014, s. 25-26.

- milczenie świadków,
- działające mechanizmy przemocy (cykle przemocy, wyuczona bezradność, zjawisko „prania mózgu”, proces wtórnej zależności: burzenie utrwalonych przekonań, wtórne zranienie, przybranie tożsamości ofiary),
- czynniki podtrzymujące przemoc, które możemy podzielić na wewnętrzne (osobowość, urazy, choroby psychiczne, niedojrzałość emocjonalna itp.) i zewnętrzne (zła sytuacja rodzinna i ekonomiczna, autokratyczny i bezwzględny model wychowania, brak zatrudnienia, nieodpowiednie wzorce przekazane przez otoczenie).

wyzwalające - są to siły i procesy pozwalające na zapobieganie pojawianiu się kolejnych aktów przemocy oraz umacniające ofiarę przemocy w podejmowaniu działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie; zaliczamy do nich:

- zasoby wewnętrzne (umiejętności, wiedzę, działania i konkretne zachowania, dotychczasowe sposoby radzenia sobie z sytuacją problemową, plany i marzenia, doświadczenia życiowe),
- zasoby zewnętrzne (inni ludzie – rodzina, znajomi, dzieci, instytucje, dobra materialne, środowisko naturalne).

Źródłem czynników zniewalających i wyzwalających mogą być:

- warunki bytowe,
- postawy osób znaczących,
- dostępność i jakość instytucjonalnych form interwencji i wsparcia,
- styl zachowania,
- osobowość i inne cechy ofiary
- specyfika relacji interpersonalnych między osobą doznającą przemocy i sprawcą,
- inne znaczące relacje interpersonalne np.: dzieci, doświadczenia życiowe.

Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze **indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym**.

Skutki indywidualne ponoszą osoby uwięzione w przemoc, czyli ofiary przemocy oraz jej sprawcy. Osoby dorosłe, doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu, depresji, mogą doznać urazów fizycznych, czy trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia

zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych.

Skutki społeczne dotyczą nie tylko tych osób, które bezpośrednio przemocy doznają, czy stosują. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej - bezpieczeństwa. Przeżywają wiele negatywnych uczuć takich jak: lęk, wstyd, poczucie winy, co może prowadzić do występowania u nich zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń zachowania. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica.

Skutki ekonomiczne ponoszone są przez każdego obywatela, gdyż wiążą się z finansowaniem systemowego wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc. Zobrazować je można poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

W wychodzeniu z sytuacji przemocy pomaga m.in.:

- powiedzenie innym o doznawanej przemocy – przełamanie tabu milczenia i sekretu,
- zwrócenie się o pomoc do sąsiadów, przyjaciół, rodziny,
- skorzystanie z pomocy instytucji – ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia zajmujące się pomocą osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, punkty informacyjno-konsultacyjne, hotele itp.,
- skorzystanie z oferty poradni, rozmowa ze specjalistą zajmującym się problematyką przemocy,
- uczestniczenie w spotkaniach grupy wsparcia,
- wezwanie Policji,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- podjęcie kroków prawnych z wykorzystaniem możliwości jakie one dają (alimenty, postępowanie karne, separacja, rozwód).

Kierunki pracy z osobą doznającą przemocy:

- nauka dbania o bezpieczeństwo własne i dzieci,
- zmiana postawy wobec siebie,
- wskazywanie obszarów kompetencji poprzez wyszukiwanie, wzmacnianie i wydobywanie zasobów osobistych,
- określenie potrzeb i wynikających z nich celów oraz ich realizacja,

- zwiększenie poczucia własnej wartości i kontroli nad życiem,
- zmiana relacji ze sprawcą,
- zachęcanie do samodzielności,
- asertywność,
- pomoc w konkretnych sprawach.

3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Nowa Ruda

Diagnoza została oparta o dane uzyskane z Komisariatu Policji w Nowej Rudzie, ewidencji ludności Urzędu Gminy Nowa Ruda, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Nowa Ruda oraz materiałów uzyskanych w toku wykonywanej pracy przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie (Niebieskie Karty, wywiady środowiskowe, obserwacje i rozeznanie środowiska).

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Nowa Ruda.

Liczba mieszkańców Gminy Nowa Ruda	2013	2014	2015
	12 054	11 964	11 834

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Nowa Ruda.

Tabela 2. Interwencje domowe na terenie Gminy Nowa Ruda.

Rok	2013	2014	2015
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie Gminy Nowa Ruda	318	243	228

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Nowej Rudzie.

Dane z Komisariatu Policji w Nowej Rudzie jednoznacznie wskazują, że w porównaniu do 2013r. liczba interwencji domowych w latach 2014 i 2015 wyraźnie zmniejszyła się.

Tabela 3. Przemoc w rodzinie w oparciu o dane Zespołu Interdyscyplinarnego.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty”	2013	2014	2015
Ośrodek Pomocy Społecznej	6	2	3
Komisariat Policji	5	9	10
Służba zdrowia	0	0	1
Oświata	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Ogółem	11	11	14

Źródło: opracowanie własne, rejestr wpływu Niebieskich Kart do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Powyższa tabela prezentuje liczbę założonych Niebieskich Kart i instytucje, które wdrożyły tę procedurę. W oparciu o zebrane dane można stwierdzić, że przypadki

występowania przemocy w rodzinie w latach 2013-2015 utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Najczęściej procedura „Niebieskie Karty” jest wdrażana przez przedstawicieli policji, jest to zapewne wynikiem wcześniej przeprowadzonych interwencji. W następnej kolejności pracownicy socjalni w trakcie diagnozowania środowiska rodzinnego wdrażali procedurę. W ciągu trzech lat nikt z przedstawicieli oświaty i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie wdrożył procedury. Odnotowaliśmy jeden przypadek, kiedy przedstawiciel służby zdrowia wypełnił formularz Niebieska Karta – A.

Tabela 4. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej.

Rok	2013	2014	2015
Liczba osób pokrzywdzonych	13	19	17
w tym			
kobiety	10	12	15
mężczyźni	1	1	1
dzieci	2	6	1

Źródło: opracowanie własne, dane w oparciu o formularze Niebieska Karta –A..

Największą liczbę ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Ruda w okresie 2013-2015 stanowiły kobiety. W 2013r. kobiet doznających przemocy było ponad $\frac{3}{4}$ (77%), w 2014r. 12 kobiet zostało skrzywdzonych co stanowi 63%, a w ubiegłym roku 15 kobiet co daje 88%. W dalszej kolejności osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są dzieci, i tak w 2013r. 2 dzieci było ofiarami przemocy w rodzinie, w 2014r. 6 dzieci, a 2015 1 dziecko. Jak obrazuje powyższa tabela najmniejszą liczbę osób doświadczających przemocy stanowią mężczyźni.

Tabela 5. Rodzaje przemocy.

Rodzaje przemocy	Liczba osób w poszczególnych latach		
	2013	2014	2015
fizyczna	11	15	13
psychiczna	13	19	17
seksualna	1	1	2
ekonomiczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne, dane w oparciu o formularze Niebieska Karta – A.

Odwołując się do rozkładu danych w tabelach nr 4 i nr 5 można stwierdzić, że każda z osób doświadczyła przemocy psychicznej, niewiele mniej doznało przemocy fizycznej, 2 osoby doznały przemocy seksualnej. W latach 2013-2015 żadna z osób nie wskazywała na przemoc ekonomiczną.

Tabela 6. Osoby stosujące przemoc z wyszczególnieniem nadużywających alkoholu

Rok	2013	2014	2015
Liczba osób stosujących przemoc	11	11	14
w tym pod wpływem alkoholu			
mężczyźni	6	7	11
kobiety	0	1	0
osoby nie będące pod wpływem alkoholu			
mężczyźni	4	3	3
kobiety	1	0	0

Źródło: opracowanie własne, dane w oparciu o formularze Niebieska Karta – A..

W latach 2013-2014 ponad połowa sprawców przemocy w chwili popełnienia przestępstwa była pod wpływem alkoholu, natomiast w 2015r. spośród 14 osób stosujących przemoc 11 znajdowało się pod wpływem alkoholu.

W okresie od 01 stycznia 2015r. do 31 października 2015r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Nowa Ruda wpłynęły 24 wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych.

Nadużywanie alkoholu można uznać za jeden z czynników zwiększających ryzyko pojawienia się przemocy w rodzinie.

Tabela 7. Postępowania o czyny z art. 207 KK na terenie Gminy Nowa Ruda.

Rok	2013	2014	2015
Postępowania zakończone sporządzeniem aktu oskarżenia	4	1	5
Postępowania umorzone	4	8	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Nowej Rudzie.

Określenie prawdziwego rozmiaru przemocy w rodzinie jest trudne, ponieważ jest to zjawisko, na które wpływa wiele czynników. W oparciu o zebrane informacje można stwierdzić, że przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często ma związek z nadużywaniem alkoholu, bądź jest wynikiem doświadczeń traumatycznych doznanych w przeszłości lub innych głębszych problemów. Nie bez znaczenia pozostają normy społeczne i kulturowe.

W ramach wykonywania obowiązków służbowych członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych spotykają się z przekonaniem, a nawet przeświadczeniem osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc w rodzinie, że wyzywanie, krytykowanie, naśmiewanie się czy też izolowanie nie jest postrzegane jako stosowanie przemocy, która utożsamiana jest najczęściej z przemocą fizyczną. Z praktyki wynika, że do niedawna osoby dotknięte przemocą niechętnie przyznawały się i ujawniały doznawane krzywdy, ale dzięki profilaktyce i edukacji społecznej coraz częściej zaczynają zwracać się o pomoc, widząc w tym szansę na zmianę zarówno dla siebie jak i członków swoich rodzin. Problem przemocy przestaje być tematem tabu.

4. Realizatorzy i adresaci programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został utworzony na lata 2017-2020.

Program przeznaczony jest i skierowany do mieszkańców Gminy Nowa Ruda w szczególności do:

1. Osób doznających przemocy w rodzinie:

- dzieci,
- współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
- osób starszych,
- osób niepełnosprawnych,
- świadków przemocy.

2. Osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

4. Społeczności lokalnej.

Odpowiedzialnym za jego wdrażanie jest Wójt Gminy Nowa Ruda.

Program będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do wypełniania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj.:

- Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie
- Komisariat Policji w Nowej Rudzie
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Nowa Ruda
- Placówki oświatowe
- Placówki służby zdrowia
- Miejsko – Gminny Punkt Konsultacyjno Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”

Wsparcie rodzinom z problemem przemocy, udzielać również będą instytucje spoza terenu Gminy Nowa Ruda:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Rudzie
- Fundacja „Rodzina po rozwodzie” w Nowej Rudzie

5. Cele i założenia programu

Cel główny:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Nowa Ruda oraz ochrona osób doznających przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez edukację społeczną.
2. Promowanie działań i inicjatyw lokalnych mających na celu kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Propagowanie w środowisku informacji o programach realizowanych przez powiat na rzecz osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zintegrowanie działań instytucji pracujących na rzecz rodzin dotkniętych przemocą.
5. Podnoszenie wiedzy i umiejętności służb zajmujących się problemem przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
6. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy.

Realizacja celów:

Instytucje odpowiedzialne za realizację działań	Zadania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie	- diagnozowanie warunków życia i potrzeb rodzin z terenu gminy - szeroko pojęta praca socjalna w tym poradnictwo - interwencje w środowisku - udzielanie pomocy materialnej - prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”
Komisariat Policji w Nowej Rudzie	- prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” - podejmowanie interwencji
Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie	- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie - integrowanie działań różnych instytucji na rzecz rodzin dotkniętych przemocą - prowadzenie kampanii informacyjnej o instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz sprawcom przemocy - prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Nowa Ruda	- realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”
Placówki wychowawczo -oświatowe	- rozpoznanie problemu przemocy w rodzinie wśród dzieci i młodzieży - poradnictwo pedagogiczne - profilaktyka i edukacja ukierunkowana na problem przeciwdziałania przemocy - prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”

6. Zagrożenia w realizacji programu

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- brak mieszkań chronionych,
- propagowanie przez środki masowego przekazu zachowań związanych z przemocą,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania sytuacji kryzysowych,
- problem uzależnienia od alkoholu,
- zaburzenia wartości i relacji rodzinnych.

7. Monitorowanie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie monitorowany będzie przez jednostki zobligowane do jego stosowania wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitorowanie programu odbywać będzie się w oparciu o sprawozdawczość.

Zakładamy, że działania te pozwolą zidentyfikować i rozwiązać istniejące problemy, oraz stwierdzić, czy wyznaczone kierunki działań przynoszą zakładane efekty.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2015r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U z 2015 r. poz. 1390) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Z ww. przepisów wynika, że szczególny nacisk ustawodawca kładzie na rozwój profilaktyki jako skutecznej formy pomocy w sytuacjach, gdy w rodzinie nie występuje jeszcze zjawisko przemocy, ale może być tym zjawiskiem zagrożona, stąd też zaproponowano nałożenie na gminy obowiązku opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, jako wskazanie do wspólnych działań przedstawicieli służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Zgodnie z wolą ustawodawcy, gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawiera diagnozę zjawiska przemocy na terenie Gminy Nowa Ruda, a na jego podstawie będą organizowane kompleksowe działania pomocowe skierowane bezpośrednio do ofiar przemocy w rodzinie oraz świadków tej przemocy.

Gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie opierać się będzie na współpracy różnych służb i organizacji, co daje możliwość podjęcia kompleksowych i interdyscyplinarnych działań.

Czas trwania programu określony został na cztery lata, tj. od roku 2017 do roku 2020, co wynika z konieczności dostosowania programu gminnego do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, wprowadzonego uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Mon. Pol. z 2014 r. poz. 445).

W tym stanie rzeczy podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Nierodka